

Nederlandse Unie

Een deel van de contacten die men binnen de Nederlandse Unie tot 13 december '41 legaal onderhouden heeft, is na de ontbinding in het geheim voortgezet.

Dit contrast met Nationaal Front onderstreept hoezeer, na de crisis die op Seyss-Inquarts oproep van 27 juni ('Nederlanders, blik naar het oosten!') volgde, de ontwikkeling binnen de Unie van die binnen Nationaal Front verschilde. Nationaal Front is, nadat en doordat Meyer op de vorming van een Nederlands Legioen aangedrongen had, verlopen, de Unie kwam daarentegen door de publieke weigering van het Driemanschap om steun te verlenen aan de Duitse oorlogvoering, in een positie te verkeren waarin zij duidelijk door de bezetter bestreden werd, hetgeen, zoals al bij vorige gelegenheden gebleken was, bezielend werkte op het kader en op een groot deel van de leden. Reeksen verboden volgden, alle uitvloeisel van wat men Seyss-Inquarts afknijpingspolitiek zou kunnen noemen. Enkele noemden wij reeds: sluiting van de sociale voorlichtingsbureaus der Unie en van het vormingsoord 'Wargashuysen', verbod van het Unie-speldje, inbeslagname van twee nummers van het weekblad *De Unie*, verschijningsverbod van *De Unie* voor zes weken.

Op de dag waarop dat laatste verbod werd afgekondigd, 15 juli, werden ook alle aanplakbiljetten van de Unie verboden. Toen *De Unie* begin september weer zou gaan verschijnen, werd meegedeeld dat het blad alleen zou mogen uitkomen indien de inhoud tevoren door de *Sicherheitspolizei* goedgekeurd was: preventieve censuur dus. Die voorwaarde voor verdere verschijning werd door het Driemanschap afgewezen en Eindhoven, Homan en de Quay deelden hun weigering per briefkaart mee aan de honderdduizenden abonneés: 'Doch al zal dan ons blad niet meer verschijnen, de Nederlandse Unie zelf werkt onvermoeid door . . . Blijft ons trouw. Wij blijven u voorgaan.' Deze uitdagende woorden werden door Seyss-Inquart beantwoord met het opleggen van een boete van f 60 000. Wat de Unie aan reservefondsen bezat, werd op dat moment al apart gehouden om, na een verbod, de functionarissen (in het gehele land in totaal ruim driehonderd man) een bescheiden wachtgeld te kunnen uitbetalen, de f 60 000 moesten dus extra opgebracht worden. Het geld was in enkele dagen bijeen, 'het toestromen naar Den Haag van leiders van plaatselijke afdelingen die, vol trots, hun laatste contanten ter beschikking kwamen stellen, had', aldus Groeninx, 'iets bijna feestelijks.'¹ Symptomatisch was het voor de andere

¹ R. Groeninx van Zoelen: Overzicht Ned. Unie (7 febr. 1945), p. 24 (CNU, II b).